पुष्पफल पु॰पुष्पयुक्तं फलमस्य । १कपित्थे अमरः २कुष्माण्डे शब्दमाला ।

पुष्पभूषित त्रि॰ ३त॰ । १कुसुमेनालङ्कृते । २वणिग्नायके रूपकप्रकरणभेदे सा॰ द॰ प्रकरणोदाहरणम् ।

पुष्पमास पु॰ पुष्पप्रधानो मासः शाक॰त॰ । चैत्रे माघि २वसन्तसमये राजनि॰ ।

पुष्परक्त पु॰ पुष्पं रक्तं यस्य । सूर्य्यमणिवृक्षे राजनि॰ ।

पुष्परजस् न॰ ६त॰ । कुसुमपरागे हेमच॰ ।

पुष्परथ पु॰ पुष्पनिर्मितो रथः । पुष्पनिर्मिते रथभेदे हेमच॰

पुष्परस पु॰ ६त॰ । मकरन्दे कुसुमनिर्यासे अमरः ।

पुष्परसाह्वय न॰पुष्पस्य रस आह्वयो यस्य । मधुनि राजनि॰

पुष्पराग पु॰ पुष्पस्येव रागो वर्णो यस्य । १मणिभेदे (पोकराज) तस्य लक्षणादि युक्तिकल्पतरावुक्तं यथा "सुच्छायपीतगुरुगात्रसुरङ्गशुद्धं स्निग्धञ्च निर्मलमतीव सुवृत्तपीतम् । यः पुष्परागशकलं कलयेदमुष्य पुष्णाति कीर्त्तिमतिशौर्य्यसुखायुरर्थान्" । तस्य दोषलक्षणं यथा "कृष्णबिन्दुङ्कितं रूक्षं धवलं मलिनं लघु । विच्छायं शर्करागारं पुष्परागं सदोषकम्" । तस्य परीक्षालक्षणे यथा "दृष्टो विकाशयेत् पुष्परागमधिकमात्मीयम् । न खलु पुष्परागो जात्यतया परीक्षकैरुक्तः" राजनि॰ । तस्योत्पत्त्यादि यथा "सूत उवाच । पतिता या हिमाद्रौ हि त्वचस्तन्वाः सुरद्विषः । प्रादुर्भवन्ति ताभ्यस्तु पुष्परागा महागुणाः । आपीतपाण्डुरुचिरः पाषाणः पुष्परागसंज्ञस्तु । कौरण्टकनामा स्यात् स एव यदि लोहितापीतः । आलोहितस्तु पीतः स्वच्छः काषायकः स एवोक्तः । आनीलशुक्लवर्णः स्निग्धः सोमाभकः सगुणैः । अत्यन्तलोहितो यः स एव खलु पद्मरागः स्यात् सुनीलः सन् । मूल्यं वैदूर्य्यमणेरिव गदितं तस्य रत्नशास्त्रविदा । धारणफलञ्च तद्वत् किन्तु स्त्रीणां सुखप्रदो भवति" गारुडे ७५ अ॰। प्रकारान्तरम् अणपुष्पसमः कान्त्या स्वच्छभावस्तु चिक्कणः । पुत्रदो धनदः पुण्यः पुष्परागो मणिर्मतः । दैत्यधातुसमुद्भूतः पुष्परागमणिर्द्विधा । पद्मरागाकरे कश्चित् कश्चित्ताम्रोपलाकरे । दैवतपीतच्छविच्छायं स्वच्छं कान्त्या मनोहरम् । पुष्परागमिति प्राहुः रङ्गसोममहीभुजा । ब्रह्मादिजातिभेदेन तद्विज्ञेयं चतुर्विधम् । छाया चतुर्विधा तस्य सिता पीता सिताऽसिता" । क्लीबत्वमपि । [राजनि॰

पुष्पराज पु॰ पुष्पमिव राजते राज–अच् । पुष्परागमणौ ।

पुष्परेणु पु॰ ६त॰ । परागे कुसुमरजसि शब्दर॰ ।

पुष्परोचन पु॰ पुष्पं रोचनेव यस्य । नागकेशरे । त्रिका॰

पुष्पलाव त्रि॰ पुष्पं लुनाति मालारचनायै लू–अण् उपप॰स॰। मालाकारे त्रिका॰। णिनि । पुष्पलाविन् तत्रार्थे जटा॰।

पुष्पलिह् पु॰ पुष्पं लेढि लिह–क्विप् ६त॰। मधुकरे । क । पुष्पलिहोऽप्यत्र अमरः ।

पुष्पवन्त(त्) पु॰ द्वि॰व॰ । पुष्प+मत्वर्थे मतुप् मस्य वः । १रविशशिनोः । पृषो॰ अदन्तोऽप्ययं तयोरर्थयोः । अत्र "रवित्वचन्द्रत्वाभ्यामेकशक्तिमदेव नियतद्विवचनाकाङ्क्षम्" शब्द॰प्र॰द्वन्द्वक॰। विस्तरस्तु गदाधर शक्तिवादे दृश्यः । २कुसुमयुक्ते त्रि॰ । [कदलत्यां स्त्रियाम् अमरः ।

पुष्पवती स्त्री पुष्पं स्त्रीरजः अस्त्यस्य मतुप् मस्य वः ।

पुष्पवर्ग पु॰ ६त॰ । सुश्रुतोक्ते कुसुमविशेषसमुदाये तेषां विशेषगुणाश्च तत्रोक्ता यथा "कोविदारशणशाल्मलीपुष्पाणि मधुराणि मधुरविपाकानि रक्तपित्तहराणि च । दृढागस्त्यप्रयोः पुष्पाणि तिक्तानि कटुविपाकानि क्षयकासापहानि । मधुशिग्रुकरीरकुसुमानि कटुविपाकानि वातहराणि स्फुटमूत्रपुरीषाणि च । "आगस्त्यं नातिशीतोष्णं नक्तान्धार्त्तं प्रशस्यते । रक्तदृष्टस्य निम्बस्य शुष्ककाकोदुम्बरस्य च । कफपित्तहरं पुष्पं कुष्ठघ्नं कुटजस्य च । सुतिक्तं मधुरं शीतं पद्मं पित्तकफापहम् । मधुरं पिच्छिलं स्निग्धं कुसुदं स्नादि शीतलम् । तस्यादस्यान्तरगुणे विद्यात् कुवलयोत्पले । स्निग्धुवारं विजानीयाद्धितं पित्तविनाशनम् । मालतीमल्लिके तिक्ते सौरभ्यात् पित्तनाशने । सगन्धिविशदं हृद्यं बकुलं पाटलानि च । श्लेष्मपित्तविषघ्नन्तु नामं तद्वच्च कुङ्कुमम् । चम्पकं रक्तपित्तघ्नं शीतोष्णं कफनाशनम् । किंशुकं कफपित्तघ्नं तद्वदेव कुरण्टकम् । यथादृष्टं विजानीयात् पुष्पं दृष्टोचितं तथा । मधुशिग्रुकरीराणि कटुश्लेष्महराणि च" । अन्येषां गुणा भावप्र॰ विशेषत उक्तास्तत्र द्रष्टव्याः ।

पुष्पवाटी स्त्री॰ ६त॰ । पुष्पोद्याने । स्वार्थे क । तत्रार्थे अमरः । "दक्षिणेन पुष्पवाटिकामालाप इव श्रूयते" शकुन्तला ।

पुष्पवा(बा)ण पु॰ पुष्पं बाणोऽस्य । १कन्दर्पे २कुशद्वीपस्थपर्वतभेदे भा॰प॰ १२ अ॰ । ३दैत्यभेदे भा॰शा॰२२७अ॰ । ४नायकभेदे पुष्पबाणचरिते दृश्यम् ।

पुष्पवाहन पु॰ राजभेदे अग्निपु॰ ।